

Frederik Zimmer

LÆREBOK I

SKATTERETT

---

9. utgave

Lærebok i skatterett

Frederik Zimmer

Lærebok i skatterett

9. utgave

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2021

1. utgave 1993
2. utgave 1995
3. utgave 1997
4. utgave 2001
5. utgave 2005
6. utgave 2009
7. utgave 2014
8. utgave 2018

ISBN 978-82-15-05365-3

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: Liselotte Dick

Sats: ottaBOK

Trykk: 07 Media – 07.no

Innbinding: Bokbinderiet Johnsen AS

Boken er satt med: Times LT Std 11/13,5

Papir: 80 g Amber Graphic 1,25

Forord

Denne boken gir en fremstilling av *inntektsskatteretten*. Tittelen er for så vidt noe for vid. Når boken betegner seg som *lærebok*, skal det imidlertid forstås bokstavelig: Den er skrevet med juridiske studenters behov for øye; dette har vært bestemmende for utvalg av stoff, presentasjonsform, dybde i fremstillingen og ikke minst disposisjon.

Formålet med det grunnleggende skatterettsstudiet som del av jusstudiet er først og fremst å utvikle en fingerspissfølelse hos studentene for når og hvordan skatterettslige spørsmål oppstår og å gi dem en generell innsikt i hvordan de kan løses. Og dette er viktig, for skatteretten griper på forskjellig vis inn i svært mange andre rettsforhold; det finnes neppe en privatrettslig disposisjon som ikke på en eller annen måte har en skatterettslig implikasjon. Formålet er videre at skatterettsstudiet skal danne basis for dypere studier i faget for dem som ønsker å gå videre.

En lærebok tilpasset slike formål må se ganske annerledes ut enn en håndbok. Det å skrive en rendyrket lærebok som ikke er kombinert med håndbokformål, er uttrykk for et program fra min side: Tiden er etter min mening løpt fra de kombinerte lære- og håndbøker som det har vært tradisjon for hos oss. De juridiske disiplinene er etter hvert blitt for omfattende og for detaljrike til at tilnærmedesvis alt det stoff som praktikere har bruk for, med rimelighet kan tas inn i lærebøker. Dertil kommer at kravene til pedagogisk godt opplagte lærebøker er økt og vil øke ytterligere. Lærebøker og håndbøker bør skrives ut fra forskjellige utgangspunkter som vanskelig lar seg kombinere. I en håndbok skal praktikerer lett finne svar på konkrete spørsmål. Til håndbøker stilles det derfor krav om at de er løsningsorienterte og fullstendige. For en lærebok er forståelsesfunksjonen det eneste avgjørende. Bl.a. gjennom studiet av læreboken skal leseren kunne tilegne seg fagets grunnbegreper, dets grunnstruktur og dets grunnleggende teknikker. Detaljene forsvarer bare sin plass i fremstillingen så langt de er egnet til å bidra til slik forståelse. Men en del detaljer må fremstillingen inneholde, for ellers vil den mangle bakkekontakt og gi et skjevt bilde av emnet. Videre må fremstillingen være problemorientert mer enn løsningsorientert. Kanskje er alt dette viktigere i skatteretten enn i de fleste andre fag. For den eneste måten å få grep på et fag med en slik detaljmengde, er å la de fleste detaljene ligge og konsentrere oppmerksomheten om prinsipielle spørsmål. Ved en slik tilnærming blir kunnskapen heller ikke så lett foreldet, og man blir bedre rustet til å tilegne seg og forstå alt det nye stoffet som kommer.

Når dette er sagt, vil jeg tilføye at erfaringen med de tidligere utgavene av boken gir grunnlag for å anta at den har interesse også for andre enn studenter. For det er ikke bare studenter som bør ha behov for innsikt i skatterettens grunnbegreper, grunnstruktur og grunnleggende teknikker. Praktikere har behov for annet enn bare håndbøker.

Enhver disposisjon innebærer å føye noe stoff sammen og skille annet stoff fra hverandre. I denne fremstillingen har jeg bl.a. lagt vekt på å fremstille stoffet slik at lesing av ett emne ikke skal forutsette kunnskap om emner som behandles senere i boken. Fullt ut har imidlertid dette ikke latt seg gjennomføre, og spesielt i de generelle avsnittene innledningsvis er det behandlet spørsmål og referert dommer som man neppe kan få den fulle forståelse av ved første gangs gjennomlesning. Dette gjelder først og fremst pkt. 2.8 om omgåelsesproblemet og punktene 4.6 og 4.7 om begrepet skatteposisjon og om tilordning. Leseren bør derfor ikke fortvile om noe av dette stoffet henger i luften i første omgang.

Det er en rekke forbindelseslinjer i stoffet på tvers av den disposisjonen som jeg har valgt. For å hjelpe leseren med å se disse (og det er viktig), er fremstillingen utstyrt med et omfattende nett av interne henvisninger. Disse kan – sammen med innholdsfortegnelsen og registrene – brukes til å lese boken på andre måter enn rett frem. Man kan f.eks. ta for seg en inntektstype og undersøke hvilke regler som gjelder for denne i forskjellige sammenhenger. Ta f.eks. arbeidsinntekter, og undersøk hvordan disse behandles ved fastleggelse av alminnelig inntekt, i hvilken grad det er fradragrett for kostnader knyttet til arbeidsinntekter (herunder minstefradraget), hvordan slike inntekter og kostnader skal tidfestes, i hvilken grad slike inntekter og kostnader inngår i beregningsgrunnlaget for personinntekt, hvilke særregler som gjelder for slik inntekt i familieforhold og ved dødsfall, hva som gjelder internasjonalt og ikke minst hvilke skattesatser som er aktuelle. Eller mer spesielt: Hva gjelder for erstatning for personskade i de ulike sammenhenger? Eller for tap ved aksjesalg? Eller samboere?

Fremstillingen bruker tre skriftformer. Ved siden av hovedteksten er domsreferater, viktige eksempler o.l. satt med omtrent samme skriftstørrelse som hovedteksten, men innrykket. Dette er ment å være lærestoff for studentene, på linje med hovedteksten. I tillegg er mye stoff satt med mindre skrift. Dette gjelder typisk historikk og annet bakgrunnsstoff, en del rettspolitiske diskusjoner, en del eksempler, fremstilling av mer detaljert stoff, mer inngående diskusjoner, komparativt stoff samt henvisninger. Dette er ikke ment som lærestoff for studenter, men jeg tror at lesing av noe av dette vil gi god støtte for læringen av det som er lærestoff. Litteratur- og andre henvisninger gir dessuten mulighet for å gå videre til andre kilder.

For den som liker å sysle med rettsspørsmål, burde skatteretten ha mye å by på. Her møter man et stort og sammensatt lovstoff under stadig utvikling og der avstanden til aktuelle (retts)politiske problemstillinger er kort. Men samtidig møter man mer stabile og ganske kompliserte grunnbegreper som er veleg-

net for teoretisk analyse, uavhengig av de skiftende politiske konjunkturer. Man møter en omfattende høyesterettspraksis som har gitt mange bidrag til den alminnelige metodelære. Man møter en omfattende forvaltningspraksis (i atskillig grad håndtert av ikke-jurister), noe som bl.a. setter på spissen hvilken vekt denne skal tillegges i rettsanvendelsen. Man møter rettsspørsmål som i høy grad angår folk – i den grad at tilpasning til regelverket er blitt så utbredt at det såkalte omgåelsesproblemet kommer skarpere i fokus i skatteretten enn på noe annet rettsområde. Man møter regler som spenner over de fleste (økonomiske) livsområder, der lavinntektstakeren så vel som de internasjonale konsernene befinner seg. Og fra en litt annen synsvinkel: Man møter rettsreglene om hvordan det offentlige skaffer seg det vesentlige av sine inntekter.

Min beste takk til Kåre Jacobsen som har lest og bidratt med verdifulle kommentarer til pkt. 2.8 om omgåelse og pkt. 7.4 om tilknytningsvilkåret for fradragsrett i denne utgaven.

Fremstillingen er søkt oppdatert til 30. juni 2021.

Oslo, august 2021

Frederik Zimmer

Innholdsoversikt

Forord	5
DEL 1 INNLEDNING	23
1 Opptakt	25
2 Litt om rettskilder og metode i skatteretten; omgåelsesproblemet; skatterett og privatrett	49
DEL 2 INNTEKTSBEGREPER, SKATTESATSER OG SKATTEBEREGNING	107
3 Inntektsbegreper, skattesatser og skatteberegning	109
DEL 3 SKATTESUBJEKTENE	125
4 Skattesubjektene	127
DEL 4 BEREGNINGSGRUNNLAGET: ALMINNELIG INNTEKT	143
5 Generelt om inntekter og kostnader	145
6 Bruttoinntekter	155
7 Fradrag	203
8 Kapitalgevinster og -tap: Vilkår for skatteplikt og fradragsrett ..	269
9 Kapitalgevinster og -tap: beregning	322
10 Aksjeutbytte og aksjegevinster	339
11 Tidfesting	358
DEL 5 BEREGNINGSGRUNNLAGET: PERSONINNTEKT	405
12 Innledning	407
13 Personinntekt av lønn, pensjon o.l.	410
14 Personinntekt i enkeltpersonforetak	423
DEL 6 SPESIELLE SKATTESUBJEKTER	433
15 Selskaper og selskapsdeltakere	435
16 Familiemedlemmer	450
17 Arvelater, dødsbo, gjenlevende ektefelle, arvinger	458
18 Konkurs- og administrasjonsboer og debitor	464
19 Stiftelser og foreninger; skattefrie institusjoner	467

Kontrollspørsmål	483
Noen ordforklaringer	490
Skjematisk oversikt over forholdet mellom viktige begrep og problemstillinger i inntektsskatteretten	494
Forkortelser	495
Litteraturfortegnelse	497
Domsregister	499
Lov- og forskriftsregister	506
Stikkordregister	531

Innholdsfortegnelse

Forord	5
DEL 1 INNLEDNING	23
1 Opptakt	25
1.1 Skatter og skattesystem	25
1.2 Proveny og skattenivå	27
1.3 Skattepolitikk: Noen hensyn ved utforming av skatteregler	28
1.4 Litt skattehistorie	33
1.5 Skatteretten i rettssystemet	34
1.5.1 Statsrettslige perspektiver	34
1.5.2 Skatterett som spesiell forvaltningsrett	38
1.5.3 Privatrett og skatterett	40
1.5.4 Velferdsrett og skatterett	41
1.5.5 Skatterett og likestilling	42
1.5.6 Internasjonal rett	44
1.6 Skatt og etikk	46
2 Litt om rettskilder og metode i skatteretten; omgåelsesproblemet; skatterett og privatrett	49
2.1 Generelt	49
2.2 Stortingets skattevedtak	49
2.3 Lov og lovtolkning	50
2.3.1 Generelt	50
2.3.2 Forholdet til privatrettens begreper og privatrettslige transaksjonsmønstre	52
2.4 Praksis	55
2.4.1 Rettspraksis	55
2.4.2 Skattemyndighetenes praksis	56
2.4.3 Administrative uttalelser; Skatte-ABC; bindende forhåndsuttalelser	59
2.5 Rettsteori	61
2.6 Andre hensyn	62
2.7 Internasjonale rettskilder	64
2.8 Omgåelse av skatteregler	65

2.8.1	Innledning	65
2.8.2	Nærmere om problemstillingen	67
2.8.3	Omgåelsesregelens hovedinnhold	68
	a. Innledning – fra høyesterettspraksis til lovfestet norm	68
	b. Disposisjon	70
	c. Skattefordel	71
	d. Hovedformål	72
	e. Totalvurderingen	76
	(1) Innledning	76
	(2) Disposisjonens virkninger	77
	(3) Skattereglenes formål	81
	(4) Andre hensyn	85
2.8.4	Omgåelsesregelen – kasuistikk	90
	a. Gjennomskjære aksjeselskapsform?	90
	b. Disposisjonskjeder	91
	c. Skattesalg	92
	d. Disposisjoner mellom nærstående	93
	e. Overføring av visse skatteposisjoner – sktl. § 13-3	94
	f. Inntektstype	96
2.8.5	Virkninger av at det foreligger omgåelse	98
2.8.6	Omgåelse som rettspolitisk spørsmål	100
2.9	Skattereglenes betydning i privatrettslige sammenhenger	102

DEL 2 INNTEKTSBEGREPER, SKATTESATSER OG SKATTEBEREGNING .....

3	Inntektsbegreper, skattesatser og skatteberegning	109
3.1	Innledning: Problemstillinger i inntektsskatteretten	109
3.2	Fysiske personer	110
	3.2.1 Kommune- og fylkeskommuneskatt	110
	3.2.2 Fellesskatt til staten	113
	3.2.3 Trinnskatt til staten	114
	3.2.4 Trygdeavgift	115
3.3	Aksjeselskaper og innretninger	116
3.4	Sammenfatning av skattesatsstrukturen	118
3.5	Fradrag i skatt	121
3.6	Skattebegrensningsregler	122

DEL 3 SKATTESUBJEKTENE	125
4 Skattesubjektene	127
4.1 Innledning; reglens funksjoner	127
Beregningsenhet (127). Transaksjoner mellom skattesubjekter (127). Subjektspri nsippet (127). Internasjonalt (129)	
4.2 Fysiske personer	129
4.3 Selskaper	131
4.4 Innretninger; offentlige organer	134
4.5 Sambeskattede skattytere	136
4.6 Begrepet skatteposisjon	137
4.7 Hovedregler om tilordning	138
 DEL 4 BEREGNINGSGRUNNLAGET: ALMINNELIG INNTEKT	 143
5 Generelt om inntekter og kostnader	145
5.1 Innledning	145
5.2 Brutto- og nettoinntekt	145
5.3 Inntektsbegrepets omfang – snevre og vide inntektsbegreper	146
5.4 Inntektsbegrepets struktur – «inntektskildeskatt» eller «allmenn inntektsskatt»	147
5.5 Fra inntektsmulighet til aktuell inntekt – innvinningsbegrepet	149
5.6 Kapitalgevinstenes problem	151
5.7 Skatt og inflasjon	152
5.8 Lovteknikk – positivt eller negativt avgrenset inntektsbegrep?	153
 6 Bruttoinntekter	 155
6.1 Inntektsbegrepets kjerne: Arbeids-, virksomhets- og kapitalinntekter	155
6.2 Fordeler	156
6.2.1 Innledning: Penger og naturalfordeler	156
6.2.2 Fordelsbegrepets innhold	158
6.2.3 Ulike typer naturalfordeler	158
6.2.4 Verdsettelse av fordeler	159
6.3 Nærmere om arbeids- og virksomhetsinntekter	161
6.3.1 Generelt	161

6.3.2	Økonomisk karakter	163
	Ringnes-dommen (164). Karakteristikken endres (166). Utdanning (166). Idrett (166). Forsørgelse (167).	
6.3.3	Fordeler, innvinningsmåter og unntak – arbeidsregelen	167
	a. Kontantinntekter	167
	b. Utgiftsgodtgjørelser	167
	c. Naturalinntekter	168
	Bil (168). Lån (168). Aksjeopsjoner (169). Unntak (170)	
	d. Tjenester ytet seg selv	170
	e. Innvinning av arbeidsinntekter	171
6.3.4	Fordeler, innvinningsmåter og unntak – virksomhetsregelen	171
	a. Forskjellige virksomhetsinntekter	171
	b. Forholdet til regnskapsregler	174
	c. Unntak	175
	d. Innvinning av virksomhetsinntekter	175
6.3.5	Krav til sammenheng mellom fordel og arbeid/virksomhet	176
	a. Allment	176
	b. Særlig om ettergivelse, foreldelse og preklusjon	179
6.3.6	Tilordningsspørsmål	181
6.3.7	Særlig om erstatning for personskade	183
	a. Innledning	183
	b. Erstatning for inntektstap	183
	c. Erstatning for annet enn inntektstap	185
6.3.8	Særlig om erstatning i forbindelse med oppsigelse o.l.	186
6.4	Kapitalinntekter	187
6.4.1	Innledning	187
6.4.2	Hva er kapital og kapitalinntekt?	188
6.4.3	Fordeler og innvinningsmåter	189
6.4.4	Særlig om livsforsikring (kapitalforsikring)	190
6.4.5	Unntak	191
	a. Bruk av egen boligeiendom	191
	b. Visse leieinntekter	192
	c. Bruk av egne forbruksgjenstander	194
	d. Annet	195
6.4.6	Tilordningsspørsmål	195

6.5	Andre bruttoinntekter	196
6.5.1	Innledning	196
6.5.2	Pensjon, føderåd, livrente o.l.	196
6.5.3	Tilfeldige gevinster	197
6.5.4	Utdeling fra legat o.l.	198
6.5.5	Etterlønn og etterpensjon	198
6.6	Internasjonalt	198
6.6.1	Innledning	198
6.6.2	Skattyter er bosatt/hjemmehørende i Norge	199
6.6.3	Skattyter er ikke bosatt/hjemmehørende i Norge	201
6.6.4	Gjennomføring av skattlegging i Norge	202
7	Fradrag	203
7.1	Innledning	203
7.2	Utgangspunkter	206
7.2.1	Hovedregel og særregler	206
7.2.2	Oversikt over vilkårene for fradragsrett	207
7.3	Oppofrelsesvilkåret	208
7.3.1	Generelt: Reduksjon i formuesstilling	208
7.3.2	Oppofrelse ved utbetaling o.l.; aktiveringsplikt	209
7.3.3	Særlig om vedlikeholdskostnader	212
7.3.4	Verdireduksjon som oppofrelse	216
	a. Innledning	216
	b. Ikke vilkår om verdireduksjon det enkelte år	218
	c. Verdireduksjonsvilkåret og vedlikehold	218
	d. Nærmere om fysiske gjenstander	218
	(1) Slit eller elde	218
	(2) Grunnen	219
	(3) Anlegg på grunnen	219
	(4) Bygninger	219
	Hovedregler (219). Boliger (220).	
	Hoteller (220). Kombinerte bygg (221).	
	Arbeider- og funksjonærboliger (221)	
	(5) Forekomster	222
	(6) Løsøre	222
	e. Nærmere om finansgjenstander	222
	f. Nærmere om immaterielle gjenstander	223
7.3.5	Annen oppofrelse; avståelse og tap	223
7.4	Tilknytningsvilkåret	224
7.4.1	Innledning; hovedregler	224
7.4.2	Tilknytningsvilkårets innhold	227
	a. Regelens struktur	227
	b. Skattyters formål: Objektivisert vurdering	228

c. Krav om økt eller sikret inntekt?	228
d. Krav om nødvendig, hensiktsmessig eller egnet kostnad? Tidsfaktoren	229
e. Flere formål	232
(1) Innledning	232
(2) Formålene refererer seg til forskjellige deler av kostnaden; merkostnader	232
(3) To eller flere formål refererer seg til én og samme kostnad	233
(4) Kostnader som er «nødvendige» både privat og for inntektsskaping	239
f. Kostnader som gjelder inntektskilden	240
g. Andre sammenhenger som tilknytningskriterium	242
Erstatning (242). Reaksjoner med straffe- karakter (244). Lovpålagt plikt (244). Tap (244)	
h. Ulovlige kostnader	246
7.5 Særlig om gjeldsrenter og andre finanskostnader	247
7.5.1 Hovedregel: Alltid fradragrett	247
7.5.2 Rentebegrepet	247
a. Vederlag for kredittytelse	248
b. Gjeld	249
c. Ytelse til långiveren	250
d. Skattyterens gjeld	250
7.5.3 Ikke aktiveringsplikt for byggelånsrenter	250
7.5.4 Unntak fra fradragretten	251
7.6 Minstefradrag	252
7.6.1 Innledning, begrunnelse	252
7.6.2 Beregning av minstefradrag	253
7.6.3 Fradragposter som minstefradraget trer i stedet for	254
7.7 Verdsettelse av fradragposter	255
7.8 Noen typiske fradragposter	256
7.9 Andre fradrag	257
7.9.1 Innledning	257
7.9.2 Pensjonspremier o.l.	257
7.9.3 Visse foreningskontingenter	259
7.9.4 Kostnader til forskning og opplæring	259
7.9.5 Foreldrefradrag	260
7.9.6 Føderåd og lignende løpende ytelser	260
7.9.7 Aksjeinnskudd i oppstartsselskap	261
7.9.8 Særfradrag	261
7.9.9 Særskilt fradrag i barns inntekt	262

7.9.10	Fisker-, sjøfolk- og jordbruksfradrag o.l.	262
7.9.11	Gaver til frivillige organisasjoner	263
7.10	Underskudd; i hvilke inntekter kan kostnader fradras?	263
7.11	Unntak	264
7.12	Tilordning av fradragposter	265
7.13	Internasjonalt	267

8 Kapitalgevinster og -tap: Vilkår for skatteplikt

og fradagsrett	.....	269
8.1	Innledning	269
8.2	Litt historikk	270
8.3	Hovedregler: Skatteplikt for gevinster, fradagsrett for tap ..	272
8.4	Unntak: Innledning	273
8.5	Unntak: Realobjekter	273
8.5.1	Innbo o.l.	273
8.5.2	Egen bolig	275
	a. Hovedregel	275
	b. Boligeiendom	276
	c. Vilkår om selgers eiertid	278
	d. Begrepet egen bolig; bruksvilkåret	279
	(1) Brukens lengde og tiden for bruk	279
	(2) Brukens intensitet	280
	(3) Brukens omfang	282
8.5.3	Andel i boligselskap; obligasjon med tilhørende boret	283
8.5.4	Fritidsbolig	284
8.5.5	Alminnelig gårdsbruk og skogbruk, familieoverdragelser	285
8.5.6	Unntak fra unntak: Tomter, forekomster, bruksrettsstiftelse	286
	a. Innledning	286
	b. Tomter	287
	c. Forekomster	289
	d. Bruksrettigheter	289
8.6	Unntak: Finansobjekter	290
8.6.1	Innledning	290
8.6.2	Aksjer o.l.	291
8.6.3	Fordringer	291
	a. Gevinst og tap utenfor virksomhet	291
	b. Virksomhet	292
	c. Fordringens tilknytning til virksomheten	295
	d. Unntak	296
8.6.4	Betalingsmidler i utenlandsk valuta	297

8.7	Innvinning av kapitalgevinst/pådragelse av tap	297
8.7.1	Realisasjon	297
a.	Innledning: Realisasjon og andre kriterier	297
b.	Realisasjonsbegrepets innhold	298
(1)	Generelt	298
(2)	Relevante former for overføring og opphør av eierstilling	298
	Salg (299). Tvangssalg (299). Bytte (300). Oppløsning av sameie (300). Ødeleggelse (301). Utrangering (301). Likvidasjon, innløsning av aksje (301). Konkurs (301). Innfrielse av fordring (302). Omveksling (302). Bruksrett (303)	
(3)	Vederlag	303
(4)	Er eiendomsrett overført?	304
(5)	Tidspunkt for realisasjon	305
(6)	Ett eller flere subjekter	307
8.7.2	Rettighetsstiftelse	308
8.7.3	Uttak	309
a.	Innledning	309
b.	Generelle vilkår	310
c.	Tilleggsvilkår for uttak fra enkeltpersonforetak og sameie	312
d.	Unntak	313
e.	Rettsvirkningen	314
8.7.4	Andre innvinningsregler	314
8.8	Grensen mellom kapitalgevinst og annen kapitalinntekt . . .	315
8.8.1	Innledning	315
8.8.2	Renteelement i kjøpesum ved kredittsalg	317
8.8.3	Renter stipulert som verdistigning	318
8.8.4	Salg med «vedhengende frukter»	318
8.8.5	Forekomster, skog	319
8.8.6	Bruksrettsstiftelser	319
8.9	Internasjonale spørsmål	320
9	Kapitalgevinster og -tap: Beregning	322
9.1	Innledning	322
9.2	Utgangsverdi	323
9.2.1	Hovedregelen: Verdien av vederlaget	323
9.2.2	Unntak	325
a.	Uttak	325
b.	Pensjon som vederlag	326
9.3	Inngangsverdi	327

9.3.1	Innledning	327
9.3.2	Den alminnelige regel: Kostpris	328
9.3.3	Presiseringer og unntak	329
	a. Vederlagsfrie erverv; arv og gave	329
	b. Erverv med skattefrie midler	332
	c. Verdier som fradras på annen måte	332
	d. Verdier som skattlegges hos skattyteren	333
9.3.4	Forhøyelse av inngangsverdi	334
9.3.5	Nedsettelse av inngangsverdi	334
9.3.6	Hvilket erverv er avgjørende?	336
9.3.7	Gjenstanden realiseres i en annen form enn den er ervervet; bruksrettsstiftelse	337
10	Aksjeutbytte og aksjegevinster	339
10.1	Innledning	339
10.2	Fysisk person som aksjonær: Aksjonærmodellen	343
10.2.1	Skatteplikt for aksjeutbytte; utbyttebegrepet	343
10.2.2	Skjerming	346
	a. Innledning	346
	b. Vilkår for skjerming	347
	c. Beregning og utnyttelse av skjerming	348
10.2.3	Lån til selskap	350
10.2.4	Aksjegevinster	350
	a. Hovedregler	350
	b. Hvilken aksje er solgt?	352
10.2.5	Aksjesparekonto	352
10.3	Aksjeselskap som aksjonær: Fritaksmetoden	353
10.3.1	Hovedregel	353
10.3.2	Unntak: Treprosentregelen	354
10.3.3	Unntak: Visse internasjonale forhold	354
11	Tidfesting	358
11.1	Innledning – tidfestingsreglenes funksjon	358
11.2	Inntektsperioden	360
11.3	Generelt om tidfestingsprinsipper	360
11.4	Nominell hovedregel: «fordelen tilflyter»	362
11.5	Hovedregelen ellers: Realisasjonsprinsippet	363
	11.5.1 Innledning	363
	11.5.2 Inntektsposter	363
	11.5.3 Kostnader	367
11.6	Unntak: Kontantprinsippet for arbeidsinntekter o.l.	370
	11.6.1 Anvendelsesområde	370
	11.6.2 Innhold	371

11.7 Varer og varelager	375
11.7.1 Tidfesting av vederlag ved varesalg	375
11.7.2 Hovedspørsmålet: Tidfesting av varekostnadene	376
11.7.3 Aktiveringsplikts omfang	378
11.7.4 Individualisering av varer	378
11.8 Anleggsgjenstander: Avskrivning og gevinsttidfesting	379
11.8.1 Innledning	379
11.8.2 Totalt avskrivbart beløp	380
11.8.3 De årlige avskrivningene; gevinsttidfesting for saldogjenstander	381
a. Avskrivningsprinsipper: Almennelige forklaringer	381
b. Avskrivningsperioden	383
c. Avskrivningsgrupper og avskrivningssatser	384
d. Avskrivningsgrunnlag og gevinsttidfesting	385
(1) Utgangspunkt	385
(2) Anskaffelseskostnad: Tillegg til saldo	386
(3) Realisasjon: Fradrag på saldo; føring på gevinst- og tapskonto	387
Avskrivningsgruppe a–d samt j: Fradrag i saldo (388). Avskrivningsgruppe e–i: Gevinst- og tapskonto (390)	
11.9 Gevinsttidfesting i virksomhet utenfor saldosystemet	392
11.10 Betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon og lignende ordninger	393
11.10.1 Ufrivillig realisasjon – innledning	393
11.10.2 Vilkår for betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon	393
a. Hva er ufrivillig realisasjon?	393
b. For hvilke gjenstander gjelder ordningen?	394
c. Vilkår om reinvestering	394
11.10.3 Virkning av at vilkår ikke oppfylles	396
11.10.4 Betinget skattefritak ved makeskifte med det offentlige	396
11.10.5 Betinget skattefritak ved innløsning av festet tomt	397
11.11 Tap på fordringer	397
11.11.1 Innledning	397
11.11.2 Kundefordringer	397
11.11.3 Endelig konstatert tap på fordringer	399
11.12 Frem- og tilbakeføring av underskudd	401
11.12.1 Innledning	401

11.12.2	Fremføring av underskudd	402
11.12.3	Tilbakeføring av underskudd	403
DEL 5 BEREGNINGSGRUNNLAGET: PERSONINNTÉKT		405
12	Innledning	407
	Beregningsgrunnlag for trinnskatt og trygdeavgift (407). 1992-reformen: Delingsmodellen (407). 2004–2006-reformen: Skjermingsmetoden (408). Kan satsforskjellene rettferdiggjøres? (409)	
13	Personinntekt av lønn, pensjon o.l.	410
13.1	Innledning	410
13.2	Nærmere om lønnsinntekt o.l.	411
13.2.1	Bestemmelsens rekkevidde	411
13.2.2	Særlig om naturalinntekter og utgiftsgodtgjørelser	412
13.2.3	Grensen mellom arbeidsinntekt og virksomhetsinntekt	413
13.2.4	Grensen mellom arbeidsinntekt og kapitalinntekt	417
13.3	Pensjoner, føderåd, ytelser fra folketrygden osv.	421
14	Personinntekt i enkeltpersonforetak	423
14.1	Innledning	423
14.2	Foretaksmodellen	424
14.2.1	Innledning	424
14.2.2	Utgangspunkt: Alminnelig inntekt i virksomhet	424
14.2.3	Visse kapitalkostnader skal legges til	425
14.2.4	Visse kapitalinntekter skal trekkes ut	425
14.2.5	Skjerming	427
14.2.6	Negativ personinntekt	429
14.3	Grensen mellom virksomhetsinntekt og kapitalinntekt	429
DEL 6 SPESIELLE SKATTESUBJEKTER		433
15	Selskaper og selskapsdeltakere	435
15.1	Aksjeselskaper og aksjonærer	435
15.1.1	Innledning	435
15.1.2	Stiftelse av aksjeselskap	436
a.	Alminnelige regler	436
b.	Særlig om «omdanning» til aksjeselskap	437

15.1.3	Konsernbeskatning	438
a.	Innledning; internprising	438
b.	Konsernbidrag	440
c.	Overføring av eiendeler mv. mellom konsernselskaper	442
15.1.4	Oppløsning av aksjeselskap	442
15.1.5	Fusjon (sammenslutning) og fisjon (oppdeling) av aksjeselskap	442
15.2	Ansvarlige selskaper og kommandittselskaper og deltakere i slike	444
15.2.1	Innledning	444
15.2.2	Deltakerfastsettelse etter nettometode	445
15.2.3	Nærmere om salg av andel	446
15.2.4	Tillegg i alminnelig inntekt ved utdeling til personlige skattytere: Deltakermodellen	448
15.2.5	Aksjeselskaper som selskapsdeltakere	449
16	Familiemedlemmer	450
16.1	Innledning	450
16.2	Særskilt skattlegging av ektefeller	450
16.2.1	Hovedregel og historikk	450
16.2.2	Fastsetting av inntekt for ektefeller særskilt og hver for seg	452
16.3	Barns inntekter	453
16.3.1	Hovedregler, funksjoner, historikk	453
16.3.2	Særskilt skattlegging av barns arbeidsinntekt	455
16.3.3	Særskilt skattlegging av engangserstatninger og lignende	455
16.4	Litt om barn og inntektsberegningen	456
16.5	Skatteregler om forsørgelse av barn	456
17	Arvelater, dødsbo, gjenlevende ektefelle, arvinger	458
17.1	Innledning	458
17.2	Arvelater	458
17.3	Suksessorene	459
17.3.1	Hvem er avdødes skatterettslige suksessor?	459
17.3.2	Inntektsberegningen hos suksessorene: Kontinuitetsprinsippet	460
17.4	Sambeskatning av arvelater og suksessor i dødsåret	462
18	Konkurs- og administrasjonsboer og debitor	464
18.1	Konkurs- og administrasjonsboer	464
18.2	Debitors stilling	465

19 Stiftelser og foreninger; skattefrie institusjoner	467
19.1 Stiftelser og foreninger som skattesubjekt	467
19.2 Skattefrie institusjoner	467
19.2.1 Innledning	467
19.2.2 Vilkår for skattefrihet	469
a. Innledning	469
b. Hvordan bestemmes institusjonens formål?	469
c. Hvilke formål er ikke-erhvervsmessige?	471
d. Helhetsvurdering	476
19.2.3 Begrenset skatteplikt for skattefrie institusjoner ...	476
a. Innledning	476
b. Økonomisk virksomhet	476
c. Utleie av fast eiendom	479
d. Inntektsberegningen	480
19.3 Utdelinger fra stiftelser og foreninger	480
 Kontrollspørsmål	 483
 Noen ordforklaringer	 490
 Skjematisk oversikt over forholdet mellom viktige begrep og problemstillinger i inntektsskatteretten	 494
 Forkortelser	 495
 Litteraturfortegnelse	 497
 Domsregister	 499
 Lov- og forskriftsregister	 506
 Stikkordregister	 531

Del 1

INNLEDNING

1 Opptakt

1.1 Skatter og skattesystem

Skatter er i første rekke et økonomisk og politisk interesseområde. Skatter utskrives og innkreves først og fremst for å finansiere – eller mer fagøkonomisk uttrykt: skaffe økonomisk rom for – offentlig forbruk og investeringer samt overføringer til den private sektor (f.eks. i form av trygd, næringsstøtte, subsidier o.l.). Men etter vår statsskikk generelt og legalitetsprinsippet spesielt må skatter utskrives og innkreves ved hjelp av rettslige teknikker. Derfor blir skattene også i høy grad et rettslig interesseområde.

Med *skatter* mener man vanligvis *kontantbetalinger fra private til det offentlige uten konkret vederlag*. Av disse kjennetegnene er det særlig grunn til å fremheve mangelen på konkret vederlag. Dette skiller skattene fra betalinger for offentlige tjenester. F.eks. er tinglysingsgebyret (lov 7. juni 1935 nr. 2 § 12 b) vederlag for at staten stiller tinglysingsvesenet til disposisjon, mens dokumentavgiften (lov 59/1975 kap. II) – som utløses ved tinglysing av visse dokumenter – er en skatt. Men grensen kan av og til være vanskelig å trekke. Særlig omdiskutert har *trygdeavgiften* vært; denne har trekk felles med både pensjonspremier (opptjening av pensjonsrettigheter) og med skatter (tvungen betaling, og ikke all avgiftsbetaling gir opptjening av pensjonsrettigheter). I en fremstilling av dagens skattesystem må trygdeavgiften regnes med for at fremstillingen ikke skal bli skjev.

Normalt har det ingen rettslig betydning å ta stilling til om noe er en skatt eller noe annet. Men i enkelte sammenhenger kan det være nødvendig. Det gjelder f.eks. for spørsmålet om hva som faller inn under skattebegrepet i Grl. § 75 bokstav a (se om dette Eivind Smith: Konstitusjonelt demokrati (4. utg. 2017) s. 201) og hva som omfattes av skatteavtalene (traktater) med andre stater. I rettspolitiske diskusjoner er det også viktig å være klar over forskjellen.

En del skatter kalles i norsk tradisjon for *avgifter* (merverdiavgift, særavgifter, arbeidsgiveravgift). Normalt er også dette skatter etter definisjonen foran, og det synes ikke å være noen konsekvens i språkbruken (på svensk heter det mervärdesskatt). Termen «avgift» brukes imidlertid av og til om ytelser som ikke er skatter. Tidligere var kommunale avgifter (se f.eks. lov 17/1974 om vann- og kloakkavgifter) et godt eksempel; gjeldende lov (lov 12/2012) bruker den mer treffende termen «gebyr». I denne fremstillingen brukes ofte uttrykket «skatter» også for det som gjerne omtales som «avgifter» og som har karakter av å være skatter. Slik brukes uttrykket også i skatteforvaltningsloven, sktfvl. § 1-1.

Skattesystemet består av en rekke forskjellige skatter. Disse kan inndeles på flere måter. En vanlig hovedsondring går mellom *direkte* og *indirekte* skatter. Forskjellen beror på om det er hensikten at skatten skal ramme det subjekt som ilegges den. Dette er hensikten ved direkte skatter. Ved indirekte skatter er det hensikten at skattesubjektet skal kunne velte skatten over på andre. Hovedeksempler på direkte skatter er inntektsskatt og formuesskatt. Hovedeksemplet på indirekte skatter er merverdiavgift; også den lange rekken av særavgifter (bensinavgift, tobakksavgift osv.) er indirekte skatter.

I praksis er grensen mellom direkte og indirekte skatter ikke alltid skarp. Det viser seg f.eks. at det for enkelte kan være mulig å velte skattebyrden over på andre, til tross for at dette ikke er hensikten fra lovgiverens side. Dette såkalte *overveltingsproblemet* er et viktig studieobjekt i økonomien. Hvis f.eks. skatten på arbeidsinntekter stiger, kan det hende at arbeidstakerne ved å øke og få gjennomslag for sine lønnskrav, i realiteten kan velte (deler av) denne skatten over på arbeidsgiverne. Og hvis skatten på inntekt fra næringsvirksomhet stiger, kan det hende at foretakene ved å heve prisene kan velte (deler av) denne over på kjøperne av foretakets produkter. Hvorvidt slik overvelting er mulig, vil avhenge av andre faktorer på det aktuelle markedet: om de ansatte har forhandlingsposisjon til å få økt lønningene; om markedet tåler høyere priser, f.eks. pga. konkurranse fra utlandet osv. og ikke minst varens eller tjenestens såkalte priselastisitet (i hvilken grad etterspørselen varierer med prisen). Tilsvarende kan det godt tenkes at markedsforholdene innebærer at en merverdiavgiftspliktig næringsdrivende ikke klarer å sette prisene tilstrekkelig høyt til at hele avgiften veltes over på kjøperne. Se også under pkt. 10.1 om mulig overvelting av selskapsskatten.

En annen inndeling av skattene går mellom *personskatter* og *objektsskatter*. Ved personskattene står skattesubjektet sentralt, og skatten skal gjerne avpasses etter skattesubjektets evne til å bære den (*skatteevneprinsippet*). Ved objektsskatter rettes oppmerksomheten nærmest utelukkende mot skatteobjektet; man bryr seg mindre om skattedebitors evne til å bære skatten. Inntekts- og formuesskatter er hovedeksempler på personskatter; eiendomsskatt (utskrevet på faste eiendommers bruttov verdi, jf. lov 29/1975) og omsetningsskatter er eksempler på objektsskatter.

En tredje inndeling grupperer skattene etter hvem som er *kreditor* for skatten. Skattekreditorer er først og fremst stat, fylkeskommune og kommune. Det utskrives inntektsskatter til dem alle. Eiendomsskatt utskrives bare til kommunene. Merverdiavgiften og særavgiftene er statsskatter.

Inntektsskatten – som er tema for denne fremstillingen – er etter dette en direkte personskatt som etter gjeldende norsk rett utskrives til stat, kommune og fylkeskommune. Fire slike skatter omfattes av denne fremstillingen, nemlig inntektsskatt til kommune og fylke (regnes gjerne som én skatt), fellesskatt til staten, trinnskatt til staten og trygdeavgift. Se nærmere pkt. 3.

For enkelte typer virksomhet gjelder særskilte inntektsskatter. Således skal skattytere som driver petroleumsutvinning eller rørledningstransport på sokkelen, betale en særskatt på inntekt av slik virksomhet (se lov 35/1975 § 5). Kraftforetak skal betale en såkalt grunnrenteskatt, se sktl. § 18-3. Slike skatter omfattes ikke av denne fremstillingen. For noen typer virksomhet gjelder særlige regler om inntektsskatt, således

for rederiselskaper, jf. sktl. § 8-10 ff. Heller ikke slike særregler behandles. Reglene om skattlegging av petroleums-, kraftverks- og rederivirksomhet er behandlet bl.a. i Zimmer (red.) 2019 s. 719.

Rettsteorien om inntektsskatt i Norge begynner med T.H. Aschehoug: Afkastning og Indtægt, i Statsøkonomisk tidsskrift 1898 s. 209. Det første, og lenge det sentrale, bidrag basert på skattelovene av 1911 (som någjeldende lov av 1999 er en videreføring av), er Per Rygh: Om Begreberne Formue og Indtægt efter Skattelovene af 1911 med Tillægslove (1923). Skatterett ble etablert som akademisk disiplin først på 1960-tallet, og Magnus Aarbakkes forfatterskap – særlig hans Skatt på inntekt (4. utg. 1990) – har hatt og har fortsatt svært stor betydning. Av andre omfattende fremstillinger nevnes Benn Folkvord mfl.: Norsk bedriftsskatterett (11. utg. 2021) og Frederik Zimmer (red.): Bedrift, selskap og skatt (7. utg. 2019). Artikler om inntektsskatt og andre skatter finner man først og fremst i tidsskriftet Skatterett. Tidligere, særlig før utgivelsen av Skatterett startet i 1982, var det også en del skatterettslige artikler i Lov og Rett. Mer praktisk orienterte artikler publiseres i Revisjon og regnskap. Noen artikler finnes også i Dommer, uttalelser m.v. i skattesaker (gjerne forkortet Utv.), som imidlertid først og fremst trykker dommer og annen praksis.

1.2 Proveny og skattenivå

Noen tall kan bidra til å belyse den fiskale betydning av skattene generelt og inntektsskattene spesielt. Tallene er anslag for 2020, jf. Prop. 1 LS (2020–2021) pkt. 1.7.

Det offentliges samlede skatte- og avgiftsinntekter (skatteprovenyet) anslås til ca. 1215 milliarder kroner. Skatt på alminnelig inntekt for personer utgjør 297 milliarder, trinnskatt på personinntekt (inntektsskattens progressive del) 72 milliarder, inntektsskatt på selskaper 68 milliarder og trygdeavgift 152 milliarder, til sammen 599 milliarder kroner. De skattene som omfattes av denne fremstillingen, står altså for en vesentlig del av det offentliges samlede inntekter. Det er verd å merke seg at det meste av provenyet av inntektsskatten, 531 millioner kroner, stammer fra skattlegging av fysiske personer. Fra et provenysynspunkt er altså inntektsskatten på personer langt viktigere enn inntektsskatten på selskaper.

De viktigste av de øvrige skattene er disse (avrundede tall i milliarder kroner):

Merverdiavgift	294
Arbeidsgiveravgift	186
Særavgifter og toll	105
Formuesskatt	16
Eiendomsskatt	15

Et lands *skattenivå* måles ofte som totale skatteinntekters andel av bruttonasjonalproduktet (BNP). Selv om denne målemetoden er beheftet med svakheter, gir den interessante indikasjoner om skattenivået.

I Norge utgjorde i 2018 skattenes andel av BNP 39,6 %. På verdenstoppen ligger nå Frankrike med 45,9 %. De nordiske landene ligger gjennomgående

høyt. I Danmark var skattenes andel 44,4 %, i Sverige 43,9 % og i Finland 42,4 %. Men også enkelte andre europeiske land ligger høyt – Belgia 44,0 %, Østerrike 42,2 % og Italia 41,9 %. At skatteandelen i Luxembourg er 39,7 %, kan synes overraskende i lys av at landet ofte regnes som et skatteparadis. I USA er andelen mye lavere, 24,4 %. Betydelig lavere er også Sveits med 28,1 % og UK med 32,9 %. Gjennomsnittstallet for alle OECD-stater var 33,9 % (tall fra www.oecd.org).

Tallene varierer over årene. I Prop. 1 LS 2020–21 s. 47 opplyses at skatteandelen for Norge har variert mellom 38 og 44 % siden 1985. Sverige var tidligere oppe i 50 % og Danmark 51 % og lå da på verdenstoppen. Tallene viser altså at Norges skattenivå ligger en del over gjennomsnittsnivået i OECD, men ikke høyt i nordisk sammenheng. Sammenligninger er imidlertid vanskelig pga. Norges sokkelvirksomhet: En stor del av inntektene fra sokkelen tilfaller staten som direkte eier og ikke via skatter. Uansett viser tallene at Norge ikke har verdens høyeste skatter, slik mange tror.

En svakhet ved å måle skattenivået på denne måten er at tallene i stor grad avhenger av hva som skattefinansieres. Hvis f.eks. helseutgifter og pensjoner må sikres ved private forsikringer (kanskje obligatoriske), vil utgiftene falle utenfor skattebegrepet og dermed også utenfor skattenes andel av BNP.

1.3 Skattepolitikk: Noen hensyn ved utforming av skatteregler

Skattene er meget vesentlige faktorer i økonomien, både i den offentlige og i den private. Det er derfor ikke underlig at prinsippene for å pålegge skatter vekker stor interesse, både blant politikere og blant skattebetalerne.

Se til det følgende Eide og Stavang 2018 s. 506.

Det sentrale formålet med skattlegging er – som nevnt – å skaffe rom i økonomien for offentlig aktivitet (*fiskalt* formål).

Når skattesystemet først finnes, kan det tenkes brukt til en rekke andre (*ikke-fiskale*) formål: Ett slikt formål er at skattene skal *omfordele* verdier fra dem som tjener eller har relativt mye, til dem som tjener eller har relativt mindre. Hvor høye skattene skal være og i hvilken grad de skal virke omfordelende, er naturligvis først og fremst politiske spørsmål. Noen bestrider at skattene skal ha en omfordelende funksjon overhodet.

Gunstige skatteregler vil kunne stimulere en gitt aktivitet, f.eks. øke investeringene generelt eller i visse bransjer eller i visse regioner av landet spesielt. Særlig strenge regler vil kunne motvirke en type aktivitet (eksempler: CO₂-avgiften iht. lov 72/1990 og andre miljøavgifter; tobakksavgift, bensinavgift, alkoholavgift). Spesielt i årene etter andre verdenskrig var lettelsler i inntektsskatten mye brukt som stimulanstiltak. I dag er imidlertid holdningen at inntektsskattesystemet stort sett er et dårlig virkemiddel: Bruk av inntektsskatt til å påvirke atferd treffer erfaringsmessig nokså tilfeldig, og en rekke

Lærebok i skatterett gir en samlet og systematisk fremstilling av inntektsskatteretten. Det er lagt vekt på å trekke frem de prinsipielle linjene i stoffet. Oppmerksomheten rettes derfor først og fremst mot grunnbegreper, grunnstruktur og grunnleggende teknikker. Omfattende analyse av Høyesteretts praksis bidrar til å vise hvordan reglene virker i praktiske situasjoner. Reglene er satt inn i en rettspolitisk sammenheng, og boken har et avsnitt om metodespørsmål i skatteretten. Nytt i denne utgaven er et avsnitt om den nye omgåelsesregelen i skatteloven.

Boken er først og fremst skrevet med jusstudenter for øye. Den har også vist seg å være til stor nytte for alle som arbeider med skattespørsmål og for skattytere som ønsker noe mer enn håndbokpreget informasjon om sin rettsstilling.

Forrige utgave av boken kom i 2018. Denne utgaven er oppdatert til 1. juli 2021.

FREDERIK ZIMMER (født 1944) ble cand.jur. i 1970 og dr. juris i 1978 og var professor i skatterett ved Universitetet i Oslo frem til og med 2014.

Universitetsforlaget

ISBN 978-82-15-05365-3

9 788215 053653